

Charles Gounod (1818–1893)

Romeo a Julie

(Roméo et Juliette)

HUDEBNÍ NASTUDOVÁNÍ
DIRIGENT

TOMÁŠ BRAUNER
TOMÁŠ BRAUNER
/ JAKUB ŽÍDEK

REŽIE
SCÉNA
KOSTÝMY
POHYBOVÁ SPOLUPRÁCE
SBORMISTR
DRAMATURGIE

PETER GÁBOR
JOZEF CILLER
KATARÍNA HOLKOVÁ
ŠTEVO CAPKO
JURIJ GALATENKO
DANIEL JÄGER

Osoby a obsazení:

Juliette

Agnieszka Bochenek-Osiecka
/ Jana Šrejma Kačírková
/ Kateřina Kněžiková

Roméo

Aleš Briscein / Luciano Mastro

Frère Laurent

Martin Gurbal' / Václav Živný

Mercutio

Aleš Jenis / Michal Křístek

Stéphano

Linda Ballová / Marianna Pillárová

Le Comte Capulet

Bogdan Kurowski

/ David Szendiuch

Tybalt

Josef Moravec / Martin Šrejma

Gertrude

Erika Šporerová / Jitka Zerhauová

Le Duc de Vérone

Michal Onufer

/ Waldemar Wiczorek

Pâris

Matěj Chadima / Martin Štolba

Grégorio

Jaroslav Kosec / Roman Vlkovič

Benvolio

Václav Morys / Pavel Ďuríček

Dále účinkuje sbor a orchestr opery NDM

– koncertní mistři Vladimír Liberda a Petr Kupka

– a balet NDM.

Nastudování ve francouzském originále s českými titulky.

Premiéry 15. a 17. prosince 2011 od 18.30 hodin
v Divadle Antonína Dvořáka

Asistent dirigenta	Jozef Katrák
Pomocná režisérka	Bohuslava Kráčmarová
Vedoucí hudební přípravy	Jana Hajková
Hudební příprava	Ivana Hotárková, Jozef Katrák
Inspicienti	Bohuslava Kráčmarová, Michal Muntág
Text sleduje	Hana Navrátilová
České titulky	Tomáš Studený, Daniel Jäger
Obsluha titulků	Jarmila Šebková

Technický šéf	Stanislav Muntág
Šéf výpravy	David Bazika
Vedoucí umělecko-dekoračních dílen	Barbora Macháčová
Vedoucí výroby kostýmů	Eva Janáková
Jevištní mistři	Jan Benek, Radim Duraj
Mistr osvětlení	Radko Orenič
Mistr zvuku	Otakar Mlčoch
Mistrová vlásenkárny	Eva Celarková
Mistrová garderoby	Růžena Mauerová
Mistrová rekvizit	Alexandra Václavíková

Scénické dekorace vyrobily umělecko-dekorační dílny NDM.

Technolog – Martin Dušek, mistr čalounické dílny – Petr Missig, mistr malířsko-kašéřské dílny – Jaroslav Macháč, mistr truhlářské dílny – Radomír Maschke, mistr zámečnické dílny – Milan Rous, mistr zbrojářsko-šperkařské dílny – Jaroslav Dovalil

Kostýmy a doplňky vyrobily krejčovny NDM.

Mistrová dámské krejčovny – Iva Koplová, mistrová pánské krejčovny – Jiřina Richtrová, modistka-dekoratérka – Věra Siostrzonková

OBSAH OPERY

Děj se odehrává v italské Veroně.

Prolog

Sbor představuje příběh o nekonečném nepřátelství mezi znesvářenými rody Monteků a Kapuletů a o lásce jejich dětí – Romea a Julie.

První jednání

Na maškarním plese v paláci Kapuletů čeká Tybalt na svou sestřenicí Julii. Ujišťuje hraběte Párise, který se uchází o její ruku, o Juliině neobyčejné krásě. Pan Kapulet představuje hostům svou dceru a vyzývá je k tanci. Přichází Romeo z rodiny Monteků se svými přáteli Mercuriem a Benvoliem. Vypráví jim svůj podivný milostný sen. Mercurio se tím odmítá zabývat, protože prý jde jen o dílo královny víl Mab. Romeo upozoruje tančící Julii, která ho okamžitě okouzlí. Julie se svěřuje své chůvě, že se ještě nechce vdávat, ale když se setká s Romeem, cítí, že jsou si souzeni. Několik okamžiků poté, co se oba mladí lidé seznámí, přichází Tybalt. Romeo si nasadí masku a odchází z paláce. Tybalt ve vetřelci poznává mladého Monteka, chce jej následovat a potrestat, ale Kapulet tomu zamezí a nařídí, aby ples pokračoval.

Druhé jednání

Později téže noci přichází Romeo do zahrady Kapuletů a hledá Julii. Když dívka vyjde na balkon, vystoupí ze stínu a vyzná jí lásku. Jejich setkání nakrátko přeruší sluhové. Poté, co se Romeo a Julie opět ocitnou sami, se jeden druhému zaslíbí.

Třetí jednání

Romeo přichází za úsvitu do cely bratra Vavřince, následován Julii a její chůvou Gertrudou. Mnich je přesvědčen o síle jejich lásky a souhlasí, že je oddá. Zároveň doufá, že jejich manželství ukončí nepřátelství panující mezi oběma znesvářenými rody. Před palácem Kapuletů zpívá Romeovo páže posměšnou píseň. Vyprovokuje tím rvačku s několika Kapulety. Mercurio brání páže a Tybalt ho proto

vzápětí vyzve k souboji. Přichází Romeo a snaží se je usmířit. Naléhá na Tybalt, aby zapomněl na nenávist mezi jejich rodinami, ale poté, co Tybalt zabije Mercuria, zabije Romeo Tybalt. Právě ve chvíli, kdy obě nepřátelené frakce volají po spravedlnosti, přichází vévoda z Verony a Romeo je vykázán z města.

Čtvrté jednání

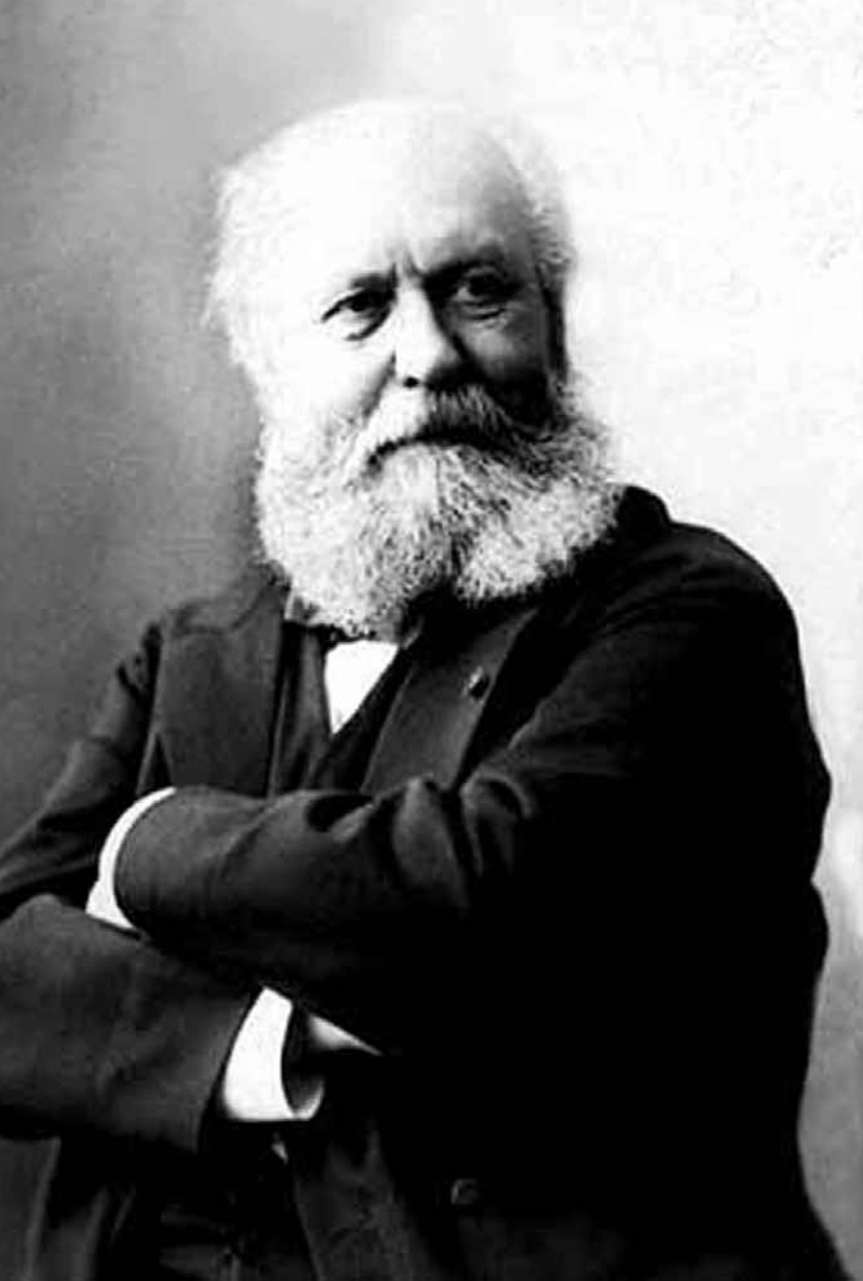
Romeo a Julie se probouzí po své tajné svatební noci. Julie mu odpouští zavraždění svého bratrance a poté, co se milenci navzájem ujišťují o své lásce, Romeo odchází do vyhnanství. Do Juliina pokoje vstupuje Kapulet a nařizuje své dceři, že se musí ještě tento den vdát za Pârise. Zoufalá Julie se rozhodne požádat o pomoc bratra Vavřince, Ten jí dá uspávací nápoj, po jehož vypití bude vypadat jako mrtvá. Julie vypije nápoj, přichází Kapulet v doprovodu svatebních hostů a nachází v komnatě bezvládné tělo své dcery.

Páté jednání

Romeo přichází do hrobky Kapuletů. Je přesvědčen o tom, že je Julie mrtvá, a vypije jed. Vzápětí se probouzí Julie. Vytáhne umírajícímu Romeovi dýku a probodne se. Oba milenci prosí Boha o odpuštění.

Roméo et Juliette v pařížské Opeře v roce 1888. Za dirigentským pultem Charles Gounod, na scéně Adeline Patti (Juliette) a Jean de Reszke (Roméo)

Charles Gounod kolem roku 1880

CHARLES GOUNOD (1818–1893)

Charles-François Gounod se narodil 18. června 1818 v Paříži. Jeho otec byl talentovaný malíř, který ale zemřel, když byly chlapci pouhé čtyři roky. Veškerou péči o rodinu poté převzala matka, která byla vynikající klavíristkou. Ta rozpoznala synovy výjimečné schopnosti a poslala jej k česko-francouzskému skladateli Antonínu Rejchovi (1770–1836), k jehož dalším žákům patřili například Hector Berlioz, Franz Liszt nebo César Franck. Po studiu na pařížské konzervatoři získal v roce 1839 prestižní Římskou cenu za svou dramatickou scénu *Fernand*. Řím udělal na mladého Gounoda veliký dojem; byl hluboce zasažen duchovní hudbou šestnáctého století, především Palestrinou, a stal se hluboce věřícím. Před návratem do Paříže navštívil Vídeň (zde získal objednávku na dvě mše), Berlín a Lipsko, kde si postupně zamiloval Bachovu chorální hudbu. Po návratu do Paříže působil jako varhaník a poté založil vlastní církevní sbor, který interpretoval zejména díla Palestriny a Bacha. Dokonce zvažoval, že vstoupí do služby církve, začal studovat teologii a podepisoval se jako Abbé Gounod. Nakonec se ale „po pěti letech ticha“ rozhodl, že se vzdá myšlenky stát se knězem a obrátil svou pozornost na světské záležitosti. Stejně jako většina dřívějších ambiciózních mladých francouzských skladatelů hledal i Gounod úspěch v divadle, a proto psal i scénickou hudbu a pokoušel se o úspěch i na poli operním. V opeře ale zvítězil až na čtvrtý pokus se svým *Faustem* (1859), který sklídl úspěch, a dalo by se říci, že z Gounoda udělal přes noc známého skladatele. Poté následovala další úspěšná díla jako *Mireille* (1864) a *Romeo a Julie* (1867), obě uvedené poprvé v Théâtre-Lyrique v Paříži.

Po vypuknutí francouzsko-pruské války v roce 1870 odvezl Gounod svou rodinu do Anglie, kde byli v bezpečí. Žil pět let v Londýně a založil zde nový sbor (později se stal členem Královské chorální společnosti), který řídil v roce 1871 při slavnostním otevření Royal Albert Hall. V posledních letech svého života psal Gounod převážně duchovní skladby, které odpovídaly spíše anglickému vkusu a jimiž si byl schopen vydělat slušné honoráře. Některé z jeho oper, zejména legendární *Faust*, jsou dodnes známé a oblíbené. Stejně tak i jeho sentimentální písně, které byly ve světě neobyčejně populární. Snad nejznámější z těchto drobných skladeb je zhudebnění modlitby *Ave Maria* (založené na starší skladbě Johanna Sebastiana Bacha).

Rovněž jeho mše a oratoria byly hrány po celé Evropě. Gounodův světový úspěch korunovalo udělení řádu Čestné legie v roce 1888. Skladatel zemřel 10. října roku 1893 v Saint-Cloud ve Francii jako v celoevropském kontextu velice bohatá a uznávaná osobnost.

CHARLES GOUNOD – dílo v datech /výběr/

16. dubna 1851 – v pařížské Opeře se uskutečnila premiéra tříaktové opery *Sapho*, libreto napsal Guillaume Victor Emile Augier

18. října 1854 – v pařížské Opeře se uskutečnila premiéra pětiaktové opery *La nonne sanglante (Krvavá jeptiška)*, libreto napsali Eugène Scribe a Germain Delavigne podle díla *The Monk (Mnich)* Matthewa Gregoryho Lewise z roku 1796

15. ledna 1858 – v pařížském Théâtre Lyrique se uskutečnila premiéra tříaktové komické opery *Le médecin malgré lui (Lékařem proti své vůli)*, libreto podle stejnojmenné Molièrovy komedie napsali Jules Paul Barbier a Michel Florentin Carré

19. března 1859 – v pařížském Théâtre Lyrique se uskutečnila premiéra pětiaktové opery *Faust*, libreto napsali Jules Paul Barbier a Michel Florentin Carré podle Carrého dramatu *Faust et Marguerite* z roku 1850 a podle prvního dílu Goethova *Fausta* v překladu Gérarda de Nerval z roku 1828

18. února 1860 – v pařížském Théâtre Lyrique se uskutečnila premiéra tříaktové opery *Philémon et Baucis*, libreto napsali Jules Barbier a Michel Carré podle stejnojmenného díla Jeana de la Fontaina

3. srpna 1860 – v Stadttheater v německém Baden-Badenu byla uvedena premiéra dvouaktové komické opery *La colombe (Holubiце)*, libreto napsali Jules Barbier a Michel Carré podle díla *Le Faucon* od Jeana de la Fontaina

28. února 1862 – v pařížské Opeře se uskutečnila premiéra čtyřaktové opery *La reine de Saba (Královna ze Sáby)*, libreto podle *Les Nuits du Ramazan aus Voyage en Orient* Gérarda de Nerval napsali Jules Paul Barbier a Michel Florentin Carré

19. března 1864 – v pařížském Théâtre Lyrique se uskutečnila premiéra pětiaktové opery *Mireille*, libreto napsal Michel Carré podle *Mirèio* Frédéricy Josepha Etienne Mistrala

27. dubna 1867 – v pařížském Théâtre Lyrique se uskutečnila premiéra pětiaktové opery *Roméo et Juliette (Romeo a Julie)*, libreto podle Williama Shakespeara napsali Jules Barbier a Michel Carré

5. dubna 1877 – v Paříži v Opéra-Comique se uskutečnila premiéra čtyřaktového lyrického dramatu *Cinq-Mars*, libreto podle Alfreda de Vignyho napsali Paul Poirson a Louis Gallet

7. října 1878 – v pařížské Opeře se uskutečnila premiéra pětiaktové opery *Polyeucte*, libreto podle Pierra Corneilla napsali Jules Barbier a Michel Carré

1. dubna 1881 – v pařížské Opeře byla uvedena premiéra čtyřaktové opery *Le tribut de Zamora*, libreto napsali Adolphe Philippe a Jules Brésil

Charles Gounod kolem roku 1880

K OPEŘE ROMEO A JULIE

Nesmrtelný příběh veronských milenců Romea a Julie je znám z mnoha podob. Ať již z původní literárně-divadelní od Williama Shakespeara, ale také z hudební – například z dramatické symfonie Hectora Berlioze, slavného Prokofjevova baletu a zejména opery Charlese Gounoda.

Poprvé se Gounod zmiňuje v korespondenci o svém záměru kompozice opery podle slavné Shakespearovy tragédie již koncem roku 1864. Jules Barbier a Michel Carré vytvořili libreto v prvních třech měsících následujícího roku. Na rozdíl od literární předlohy Felice Romaniho pro Belliniho operu *I Capuleti e i Montecchi* (*Capuleti a Montekové*) z roku 1830, která je ve výsledku Shakespearovou tragédií pouze inspirována, se libreto Gounodovy opery drží slavné předlohy víceméně věrně. Skladatel započal s kompozicí v dubnu roku 1865 a dílo dokončil o pouhé tři měsíce později. Nejdříve pomyslel na to, že se opera bude uvádět s mluvenými dialogy, ale během příprav prvního divadelního provedení narychlo dokonponoval recitativy. Zachoval původní členění na pět jednání, přičemž zpívaný prolog přidal až na konci zkoušek, stejně jako slavnou Juliinu valčíkovou árii.

Světová premiéra se uskutečnila v pařížském Théâtre Lyrique 27. dubna 1867 a stala se velkou společensko-kulturní událostí. Krátce předtím zahájil Napoleon III. v Paříži velkou mezinárodní výstavu, která měla světu představit úspěchy jeho vlády – především rozsáhlou přestavbu francouzské metropole. Tato skutečnost se zásadním způsobem odrazila na úspěchu premiéry Gounodovy opery. Paříž tehdy v souvislosti s výstavou žila neobyčejným turistickým ruchem a jednotlivá divadla se předháněla s repertoárovými novinkami. Mezi hlavní operní domy tehdy patřily Opéra, Opéra Comique, Théâtre Lyrique, Théâtre Italien a Bouffes Parisiens. Své diváky ohromovaly velkými okázalými produkcemi, angažovaly přední operní pěvce a skladatele své doby, a návštěva jejich představení patřila ke společenské konvenci. Slavná pařížská Opéra uváděla v té době zejména velká díla od Giacoma Meyerbeera. Jeho opery *Hugenoti* nebo *Prorok* oplývaly strhující divadelní působivostí. Jejich vnějšková okázalost ale mnohdy zastíňovala lyrické vyznění vztahů mezi jednotlivými postavami. Charles Gounod se rozhodl ve své tvorbě odklonit od této tendence a naopak se snažil vdechnout svým postavám život

a podpořit jejich věrohodnost. Dá se říci, že tak vnesl do francouzské opery devatenáctého století závan čerstvého vzduchu. Jeho zásluhou se otevírá zcela nový svět, který ale respektuje hodnoty, považované v té době za typicky francouzské (pečlivá deklamace, jasná instrumentace a úspornější melodičnost). Po svých dvou prvotinách, které propadly, vytvořil dvě mistrovská díla – *Le médecin malgré lui* (1858) a *Faust* (1859). První jmenované vychází ze slavné Molièrovy hry a Gounod v něm dokazuje neobyčejný talent pro hudební komedii. Ve své době bylo velmi populární, dnešnímu opernímu publiku ale zůstává bohužel utajeno. Druhé dílo – vytvořené podle básně Johanna Wolfganga Goetha – dnes naopak patří k pilířům světového operního repertoáru, v době světové premiéry ale bylo zpočátku přijímáno s mírnými rozpaky. Někteří kritici nepřijali nový Gounodův melodický styl a dokonce si stěžovali, že je to „nemelodické dílo“. Stejně neblahý osud potkal také Gounodovy další opery – *Philémon et Baucis* (1860) a *La reine de Saba* (1862). V polovině šedesátých let se zdálo, že skladatelova operní dráha skončila ve slepé uličce. Gounod se stále nemohl dočkat toužebného úspěchu, který by vyřešil jeho finanční situaci a zároveň ozdravil jeho špatný psychický stav. Zásadní obrat nastal s operou *Roméo et Juliette*. Pro skladatele i jeho libretisty Barbiera a Carré byla volba Shakespearovy tragédie strategickým tahem. Hudební číslo, které udělalo ve *Faustovi* největší dojem, a ve kterém byl skladatelův styl nejzřejmější, byl duet Fausta a Markétky v zahradě. Libretisté proto vybrali pro novou operu příběh, který nabízel mnoho podobných scén. V *Romeovi a Julii* jsou čtyři milostné scény ústřední dvojice, což v kontextu francouzské opery devatenáctého století představuje poměrně vysoký počet. Hlavní hodnota opery ale není jen v milostných scénách, pozornost zasluhují i jiná místa. Instrumentace Merkuciovy balady o královně Mab z prvního jednání není sice tak vynalézavá, zaujme ale obraznou silou, se kterou skladatel evokuje pohádkovou atmosféru královniny víl. Gounod měl mimořádnou schopnost zesílit výraz lyrických pasáží orchestrální folii vokální linky (například Romeova árie). Skutečně inspirované je hudební líčení Juliina spánku čistě instrumentální pasáží – ve francouzské operní tvorbě má toto řešení jen velice málo předchůdců. Stejně neobvyklý byl také prolog s výstupem všech postav příběhu, kterým opera začíná. Poněkud problematické je dlouhé finále třetího jednání se sporem Monteků a Kapuletů – opera jako žánr se zde musí vyrovnat s bohatým dějem, hemžením postav, souborji i smrtelnými

zraněními. Navíc skladatelé oper se v devatenáctém století spíše vyhýbali souborjům, které by ve výsledném jevištním ztvárnění nekorespondovaly s hudbou. Toto úskalí Gounod v *Romeovi a Julii* velmi obratně obešel rozmanitou stylizací jejich hudebního doprovodu. Svaatební scéna ústřední dvojice s bratrem Vavřincem v původní předložce není. Ve výsledném hudebním zpracování je to konvenční rituál, který ale – na rozdíl od podobných scén v dílech jiných skladatelů – zaujme oproštěním od vizuální okázalosti. Odkazuje to i ke skladatelově hluboké víře v Boha a jeho katolické svědomí tedy mohlo být včleněním této scény, stejně jako zvolání ústředního páru s prosbou k Všemohoucímu na samotném konci opery, zcela klidné. Nejznámější hudební číslo opery, slavná Juliina valčíková árie, původně v díle nebyla. Dnes patří mezi nejslavnější operní árie světového operního repertoáru a pravidelně je interpretována snad všemi koloraturními sopránistkami světa.

Po premiéře v Théâtre Lyrique se dílo rozletělo do celého světa. Do dvou let je uvedlo více než deset evropských divadel. Po bankrotu Théâtre Lyrique převzala rychle *Romea* pařížská Opéra Comique a na první tamní uvedení v roce 1872 dohlížel skladatelův přítel a obdivovatel Georges Bizet. Pro toto nastudování také Gounod učinil řadu úprav – zejména zkrátil finále třetího jednání. Tato inscenace se s velkými úspěchy hrála patnáct let a poté se přestěhovala na scénu divadla Opéra. V té době se Gounod opět zabýval třetím jednáním a navíc přikomponoval do čtvrtého jednání balet, jehož vynechání v téměř všech současných inscenacích (stejně jako v té naší) nebývá vnímáno jako nedostatek. Vzájemný poměr hodnoty *Fausta* a *Romea a Julie* je mezi milovníky operního žánru často diskutován, přestože popularita Fausta je mnohem větší. V případě *Fausta* se nabízí pestřejší jevištní ztvárnění, v *Romeovi* je naopak možné akcentovat lyrickou rovinu díla. Je na každém divákovi, kterému dílu dá přednost. Pevně ale věříme, že opera *Romeo a Julie*, která se na ostravské jeviště vrací po více než osmdesáti letech, z tohoto srovnání vyjde více než úspěšně.

(dj)

OPERA ROMEO A JULIE V KONTEXTU SVĚTOVÉ OPERNÍ TVORBY

1860

Jacques Offenbach – DAPHNIS ET CHLOÉ Gaetano Donizetti – RITA

Charles Gounod – PHILÉMON ET BAUCIS,

LA COLOMBE Stanislaw Moniuszko – HRABINA

1861

Jacques Offenbach – LA CHANSON DE FORTUNIO

Ferenc Erkel – BANK BÁN

Ernest Reyer – LA STATUE

William Vincent Wallace – THE AMBER WITCH

Anton Rubinstein – DIE KINDER DER HEIDE

1862

Hector Berlioz – BÉATRICE ET BÉNÉDICT Giuseppe Verdi – LA FORZA DEL DESTINO

Charles Gounod – LA REINE DE SABA

1863

Georges Bizet – LES PÊCHEURS DE PERLES

William Vincent Wallace – THE DESERT FLOWER

1864

Jacques Offenbach – LA BELLE HELÈNE

Charles Gounod – MIREILLE

1865

Giacomo Meyerbeer – L' AFRICAINE

Richard Wagner – TRISTAN UND ISOLDE

Georges Bizet – IVAN IV.

1866

Jacques Offenbach – LA VIE PARISIENNE,

BARBE-BLEUE

Bedřich Smetana – BRANIBOŘI V ČECHÁCH,

PRODANÁ NEVĚSTA

Ambroise Thomas – MIGNON

1867

Charles Gounod – ROMÉO ET JULIETTE Giuseppe Verdi – DON CARLOS

Jacques Offenbach – ROBINSON CRUSOE

1868

Georges Bizet – LA JOLIE FILLE DE PERTH Bedřich Smetana – DALIBOR

Richard Wagner – DIE MEISTERSINGER

VON NÜRNBERG

1869

Jacques Offenbach – LES BRIGANDS Richard Wagner – DAS RHEINGOLD

1870

Richard Wagner – DIE WALKÜRE

Antônio Carlos Gomes – IL GUARANY

Antonín Dvořák – ALFRED

PROFILY INSCENÁTORŮ

TOMÁŠ BRAUNER

– hudební nastudování, dirigent

Studoval hru na hoboj a dirigování na pražské Státní konzervatoři a v roce 2005 absolvoval Hudební fakultu AMU v Praze, obor dirigování u prof. Radomila Elišky, Františka Vajnara, Josefa Kuchinky a Petra Vronského. Následovala studijní stáž na Universität für Musik und darstellende Kunst Wien u prof. Uroše Lajoviče. V roce 2004 byl účastníkem dirigentských kursů u prof. Kurta Masura ve Vratislavi. V roce 2010 se stal Tomáš Brauner laureátem Mezinárodní dirigentské soutěže Dimitrise Mitropoulose v Athénách. V témže roce přijímá post hlavního hostujícího dirigenta Plzeňské filharmonie. Od roku 2006 se též stává hostujícím dirigentem České národního symfonického orchestru. Tomáš Brauner pravidelně spolupracuje se Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu v Praze, Orchestra of colours Athény, Filharmonii Bohuslava Martinů Zlín, Moravskou filharmonií Olomouc, Severočeskou filharmonií Teplice, Pražským komorním orchestrem, Komorním orchestrem ND v Praze, Komorním orchestrem Pardubice, Českou komorní filharmonií. V září 2007 hostoval u Státního moskevského rozhlasového orchestru, s nímž doprovázel přední sólisty z petrohradského Mariinského divadla a moskevského Velkého divadla ve Svetlanově sále v Moskvě. V dubnu 2008 se podílel

na nastudování Janáčkovy opery *Její pastorkyňa* v Mexico City v Palacio del Bella Artes. Jako operní dirigent působí v opeře Divadla J. K. Tyla v Plzni, kde dirigoval mj. Verdiho *Rigoletta*, Čajkovského *Pannu orleánskou*, Dvořákova *Jakobína*, Puciniho *Turandot* nebo Cileovu *Adrianu Lecouvreur*. V sezóně 2008/2009 nastudoval v DJKT balety *Šípková Růženka* a *Zvoník*. Od sezóny 2008 se stal hostujícím dirigentem Státní opery Praha, kde se podílel na nastudování Verdiho *Otella* a Massenetova *Dona Quichotta*. Dále zde diriguje Rossiniho *Lazebníka sevillského*, Puciniho *Bohému*, Verdiho *Nabucca*, Mozartovu *Kouzelnou flétnu* a v sezóně 2010/2011 zde nastudoval balet Charlese Adama *Giselle*. Od roku 2009 Tomáš Brauner pravidelně spolupracuje s Národním divadlem moravskoslezským v Ostravě, kde diriguje Čajkovského *Spící krasavici* a Verdiho *Nabucca*.

PETER GÁBOR

– režie

Syn herečky Adely Gáborové. Nejprve vystudoval slovenštinu a hudební výchovu na Pedagogické fakultě v Nitře a poté činoherní režii na DAMU v Praze. Od té doby prošel řadou slovenských, českých i moravských divadel a má na kontě více než šedesát inscenací. V letech 1992–1995 působil jako režisér v martinském divadle, kde inscenoval mimo jiné Schnitzlerův *Kolotoč* (1991), Smočkovo *Podivuhodné odpoledne dr. Zvonka Burkeho* (1992); Anouilhovu hru *Miláček Ornifle* (1993); Hrabalovy – Krobotovy *Ostře sledované vlaky* (1994); Bergerovy *Čtyři muchomůrky* a Veberův *Večer ptáků* (1995). Od roku 1993 pravidelně spolupracuje s Národním divadlem moravskoslezským v Ostravě (*Tanec na konci léta*, *Šakalí léta*, *Cabaret*, *Balada pro banditu*, *Fedora*). V letech 1995–1997 působil ve Středočeském divadle v Kladně (*Chudák manžel*, *Utrpení mladého Werthera*, *Čarovnárbí kostička*, *Marianniny rozmary*) a v letech 1997–2004 jako umělecký šéf v Moravském divadle v Olomouci (*Čas vlků*, *Mnoho povyku pro nic*, *Faust I. a II.*, *Král se baví*, *Mně zašlá léta vraťte*, *Dva kavalíři z Verony* a další). Úspěšně působil i na scéně Théâtre Molière v Paříži. Je členem vedení Slovenského komorního divadla v Martině, pravidelně hostuje v Městských divadlech pražských, ale jeho inscenace bylo možné zhlédnout například také v Západočeském divadle v Chebu (*Bouře*), v Jihočeském divadle v Českých Budějovicích (*Donaha!*), v Divadle Na Fidlovačce (*Balada pro banditu*) nebo v Divadle v Řeznické (*Zlomatka*).

JOZEF CILLER

– scéna

Po absolvování uměleckoprůmyslové školy v Železném Brodě (sklo u prof. Stanislava Libenského) studoval v letech 1961–63 architekturu na Slovenské vysoké škole technické v Bratislavě u prof. V. Karfíka a scénografii na VŠMU u profesora L. Vychodila (1963–68). Je profesorem a vedoucím katedry scénického a kostýmního výtvarnictví na VŠMU, učí od roku 1990 (divadelní a scénografickou tvorbu a obor užité grafiky). Spolupracuje se slovenskými, českými a zahraničními divadly. Jako výtvarník a pedagog pracoval ve dvaceti zemích a vytvořil více než 450 scénických řešení nejen pro divadlo (i loutkové), ale i film a televizi. V Čechách a na Moravě pravidelně připravuje scénické návrhy pro nejrůznější divadla. Podílí se například na Letních shakespearovských slavnostech na Pražském hradě, kde vytvořil scénu pro *Krále Leara* (2002) a *Romea a Julii* (2004, obě inscenace v režii M. Huby), spolupracoval s Národním divadlem v Brně na Shakespearových *Veselých paničkách windsorských* (2001, režie P. Mikulík), s Moravským divadlem v Olomouci na Shakespearově *Jindřichovi IV.* (2002, režie P. Gábor), v pražském Divadle Na Fidlovačce na *Baladě pro banditu* (byl autorem i scénografie filmového zpracování). Je podepsán pod scénografií k muzikálu *Cikáni jdou do nebe* v Divadle Bez zábradlí (2004, režie R. Balaš) a Shermanově hře *Když tančila* (2005, překlad a režie A. Nellis). Od roku 1981 spolupracuje s činohrou pražského Národního divadla, kde navrhl výpravu Gorkého *Letních hostů* (ND 1981) režiséra

Ľubomíra Vajdičky, se kterým zde několikrát spolupracoval i později – například na inscenacích: Schiller: *Úklady a láska* (Nová scéna 1982), Stodola: *Bačova žena* (Tylovo divadlo, dnes Stavovské, 1983), Čechov: *Višňový sad* (NS 1984), Molière: *Misanthrop* (NS 1986), Ibsen: *John Gabriel Borkman* (StD 1998), Schiller: *Marie Stuartovna* (StD 2000). V činohře Národního divadla byl dále scénografem inscenací Šulajovy hry *O pejskovi a mačičce* (Divadlo Kolowrat 1994, režie M. Porubjak), Marivauxovy *Dvojí nestálosti* (StD 1994, režie R. Polák), Dorstova *Pana Paula* (DK 1995, režie M. Porubjak), Dostojevského *Běsů* (StD 1997), O'Neilovy *Cesty dlouhým dnem do noci* (StD 1998), Shakespearova *Cymbelína* (StD 1995), *Othella* (StD 1998) a *Antonia a Kleopatry* (ND 1999), Schnitzlerovy *Duše – krajiny širé* (StD 2005) nebo Stoppardova *Rock n' Rollu* (ND 2007).

Scénograficky spolupracoval i s operou Národního divadla – *Samson a Dalila* (2006), *Hubička* (2007) a *Falstaff* (2008).

Jako scénický výtvarník má za sebou řadu výstav, kde prezentuje pestrou škálu svých scénografických prací. Jmenujme mezinárodní soutěžní výstavy scénografie a divadelní architektury, například v Moskvě, dále na Pražském Quadriennale, zúčastňuje se v Praze i Salónu české scénografie a v Luhačovicích měl samostatnou výstavu scénické tvorby na Divadelním festivalu (2005) aj.

Ocenění: Získal dvě zlaté medaile na Pražském Quadriennale 1975 a 1983 a jednu stříbrnou v roce 1987. Byl oceněn medailí na Triennale Novi Sad, získal Cenu The Guardian Critisc Choice Edinburgh 1991. Od Kruhu přátel české kultury na Slovensku získal za praktické uplatňování česko-slovenské vzájemnosti Cenu Karla Čapka 2003, je nositelem divadelní ceny DOSKY 2004 za inscenaci *Tiso* v bratislavské Aréně (scénář a režie R. Ballek) a DOSKY 2006 za nejlepší scénografii (Čechov: *Ivanov*, SKD Martin). Neméně významná byla Cena města Martina v roce 2002, která se každoročně udílí občanům, kteří se mimořádně zasloužili o reprezentaci města ve světě.

Cillerovo motto je: „Čím je pro mne scénografie? Uměleckým desetibojem.“

KATARÍNA HOLKOVÁ

– kostýmy

Narodila se v Liptovském Mikuláši. Studovala paralelně oděvní design na VŠVU (1996–2002) a scénografii na VŠMU (1998–2005) v Bratislavě. Její divadelní diplomovou prací byla výprava k brazilské hře *Závěť psa aneb Hra o naší Milé Paní Soucité* v režii Ondreje Spišáka. Od roku 2002 spolupracuje s režisérem Peterem Gáborem. Vytvořila kostýmy k více než padesáti inscenacím v divadlech, jako jsou Národní divadlo moravskoslezské v Ostravě – *Komedie omylů* (2002), *Kouzelník z Lublinu* (2003), *Šalalé léta* (2005), *Cabaret* (2007), *Divadelní komedie* (2009). V Moravském divadle v Olomouci vytvořila kostýmy k inscenacím *Čarovná rybí kostička* (2002), *Mnoho povyku pro nic* (2004); v Divadle na Fildovačce k inscenacím *Balada pro banditu* (2005), *Hvězdy na vrbě* (2010); v Dejvickém divadle v Praze pro *Love Story* (2005); v Západočeském divadle v Chebu pro *Bouři* (2005); v Národním divadle Brno pro *Figarovu svatbu* (2005); v Jihočeském divadle v Českých Budějovicích pro muzikál *Donaha!* (2007); v Komorní scéně Aréna v Ostravě pro *Play Strindberg* 2010; v Divadlo ABC v Praze pro *Naše městečko* (2007) a *Vše o mé matce* (2010). Ve slovenských divadlech vytvořila kostýmy pro Divadlo Andreja Bagara v Nitře – *Verejný nepriateľ* (2005) a *Búrlivé výšiny* (2006), pro balet SND v Bratislavě – *Sen noci svätotójskej* (2006), *Warhol* (2007); pro Štátne divadlo Košice – *Chrobák v hlave* (2006), *Tom, Dick a Harry* (2010), pro Mestské divadlo Žilina – *Dvaja šľachtici veronskí* (2009), Slovenské komorné divadlo Martin – *Fajčenie je drina* (2008), *Terasa* (2009), *Radúz a Mahuliena* (2010) atd.

ŠTEVO CAPKO

– pohybová spolupráce

Herec, gagman, choreograf a clown Števo Capko se narodil v roce 1970 v Košicích. V letech 1993–1997 studoval u Ctibora Turby a Borise Hybnera na katedře nonverbálního a komediálního divadla na HAMU v Praze. V té době se zúčastnil stáží ve Švýcarsku v Scuola Teatro Dimitri a v Centre National des Arts du Cirque ve Francii a také workshopu amerického clowna Daniela Gulka. Po absolvování HAMU v roce 1997 působil v divadlech v Chebu, Karlových Varech, Mladé Boleslavi, Jihlavě a Ostravě. V pražském Divadle Archa spolupracoval na inscenaci *Archa 2000 – Divadlo v pohybu*, kde hrál roli Noho, a na inscenaci *Marné tážení nebes* s prvky barokního divadla a pekingské opery (režie J. A. Pitínský). V roce 2002 účinkoval v inscenaci opery Trygve Madsena *Circus Terra* ve Státní opeře Praha (režie Jiří Nekvasil). Poté založil sdružení Circus Sacra, se kterým vytvořil inscenaci *Faustroll* podle knihy Alfreda Jarryho ve výtvarném pojetí Matěje Němečka, dále pouliční akrobatické inscenace *Draceana* (podle legendy o sv. Jiří) a *Mechanica* (premiéra na Mezinárodním festivalu Divadlo v Plzni). Další inscenací byla *Čamburína*, třeskutě odvrtěná komedie hraná v maskách ve stylu commedie dell'arte. Sacra Circus nyní spolupracuje s KD Mlejn v Praze 5 – Stodůlkách na projektu cirkusového divadla.

V pražském Národním divadle účinkoval mj. v inscenacích *Mistr a Markétka* (1999) a *Hamlet* (1999). V sezóně 2003/2004 spolupracoval s Divadlem bratří Formanů a Národním divadlem na inscenaci opery Philipa Glasse *Kráska a zvíře*. S režisérem Jiřím Nekvasilem

spolupracoval na Janáčkových operách *Výlety páně Broučkovy* (ND 2003) a *Její pastorkyni* (Dublin 2004, Riga, Praha 2005), scénic-kém provedení Verdiho *Requiem* (ND 2004), na Smetanově *Prodané nevěstě* (ND 2004) a *Tajemství* (ND 2006), Martinů *Řeckých pašijích*, Mozartově *Donu Giovannim* (ND 2006) a na Pucciniho opeře *Děvče ze Západu* (ND 2007). V prosinci 2006 režíroval v divadle v Mladé Boleslavi hru Carla Goldonih *Benátská dvojčata* ve stylu commedie dell'arte jako činoherní divadlo v maskách. V Národním divadle Brno vytvořil choreografie k operám Leoše Janáčka *Příhody lišky Bystroušky* (režie James Conway) a Bohuslava Martinů *Julietta* (režie Jiří Nekvasil). Na festivalu Hudba Znojmo v letech 2008 a 2009 vytvořil choreografii k operám *Dorilla in Tempe* Antonia Vivaldiho a *Život na Měsíci* od Josepha Haydna (obě v režii Jiřího Nekvasila).

Števo Capko je hercem a režisérem divadla létajících básníků, Sacra Circus, které s využitím všemožných cirkusových dovedností a clownských výstupů vypráví divadelní legendy o „věcech mezi nebem a zemí“. Se svou sólovou clownerií *Brick Cirk* se Števo Capko na podzim 2009 zúčastnil festivalu „Czech mate“ v Santa Barbaře a San Francisku v Kalifornii. Je pedagogem hlavního oboru a tajemníkem katedry pantomimy pražské HAMU, kde vyučuje clownerii, tělesný mimus a hru s maskou. Herecké předměty vyučuje také na katedře animovaného filmu na pražské FAMU. Moderní divadelní clownerii vyučoval i v San Francisku na workshopu ve Flying Actors studiu. Sacra Circus se v roce 2006 s představením inscenace *Draceana* zúčastnil také divadelního festivalu v Madridu a okolí v rámci akce Divadelního ústavu v Praze s názvem „*Invaze do Evropy*“. Jedna z repríz *Draceany* se hrála přímo v Cervantesově rodišti Alcalá de Henares nedaleko slavné sochy Dona Quijote de la Mancha.

JURIJ GALATENKO

– sbormistr

Vystudoval dirigování a sbormistrovství na Národní hudební akademii v Kyjevě. Pracoval mj. jako učitel dirigování na konzervatoři, dirigent filharmonického orchestru města Rovno, spolupracoval jako dirigent s ruským souborem Mladá opera.

V NDM pracuje od roku 1998, od roku 2000 je sbormistrem operního souboru Národního divadla moravskoslezského v Ostravě, kde nastudoval více než tři desítky operních inscenací. S operním a baletním souborem NDM a Operním studiem NDM spolupracoval i jako dirigent (mj. *Dvořákstory*, *Aitna*, *Ngoa-É*, *Kolotoč*). Současně je také sbormistrem komorních pěveckých sdružení.

Kostýmní návrhy
Kataríny Holkové

Roméo

Sbor

Juliette

Le comte
Capulet

Stéphanou

Gertrude

Mercutio

Sbor

Charles Gounod (1818–1893)

Romeo a Julie

Opera o pěti jednáních

Libreto Jules Barbier a Michel Carré podle Williama Shakespeara

Světová premiéra 27. dubna 1867, Paříž, Théâtre Lyrique

Český překlad Daniel Jäger

Osoby:

Romeo	<i>tenor</i>
Julie	<i>soprán</i>
Bratr Vavřinec	<i>bas</i>
Merkucio	<i>baryton</i>
Stefano	<i>soprán</i>
Hrabě Kapulet	<i>bas</i>
Gertruda	<i>mezzosoprán</i>
Tybalt	<i>tenor</i>
Hrabě Pâris	<i>baryton</i>
Řehoř	<i>baryton</i>
Benvolio	<i>tenor</i>
Vévoda z Verony	<i>bas</i>
Bratr Jan	<i>bas</i>

Děj se odehrává v italské Veroně

PŘEDEHRA-PROLOG

SBOR

Verona znala kdysi dva zneprátelené rody,
Monteky a Capulety.

Nekonečné války, oběma rodům osudové,
zkrvavily práh jejich paláců.

Jako ruměný paprsek zářící na bouřlivém nebi,
objevila se Julie a Romeo se do ní zamiloval.

Oba zapomněli na jméno, které je potupilo,
a láska je rozpálila.

Osud neblahý! Slepé hněvy!

Tito nešťastní milenci zaplatí svými životy
konec odvěkých hněvů,
které zrodily jejich lásku!

PRVNÍ JEDNÁNÍ

Bál u Kapuletů

*Nádherně osvětlená galerie v paláci u Kapuletů. Dámy a pánové
v domínech a maskách.*

SBOR

Čas letí šťastný a bláznivý,
je třeba ho využít.

Trhejme růže pro nás rozvité
v radosti a potěšení.

Sbore fantaskních lásek
pod sametovou maskou,
tvá říše nás vábí

úsměvem, pohledem!

A komplic srdce smýká se
ve vrtochu náhody!

Noci opojení! Bláznivá noci,
jež nás vybízíš, jež nás následuješ!

Ty nejméně něžná – běž se odebrat
a být lapena do našich tenat!

Té krásné, která volá,
všem odhaluje své vnady!

Čas letí šťastný a bláznivý,
je třeba ho využít, atd.

(Tybalt a Pâris vstupují na scénu s maskami v ruce.)

TYBALT

Ah! Tak? Drahý Pârisi! Jak se vám líbí
slavnost u Kapuletů?

PÂRIS

Bohatství a krása společně
jsou hosty tohoto paláce!

TYBALT

Nevidíte tam tu krásku?
Poklad jedinečný a neocenitelný,
který je určen šťastnému Pârisovi?

PÂRIS

Zda mé srdce ještě dřímá,
je blízká chvíle, kdy je láska
přijde probudit.

TYBALT (*s úsměvem*)

Probudí se, probudí se!

Já v to doufám!

Podívejte! Podívejte!

Tam jde se svým otcem.

(Kapulet vstoupí na scénu, vede Julii za ruku.

Pokyne společnosti a všichni se demaskují.)

KAPULET

Buďte vítáni, přátelé, v mém domě!

Na této rodinné slavnosti

je radost v proudu!

Za podobného dne se narodila moje dcera.

Mé srdce bije radostí,

když si na to vzpomenu!

Ale promiňte mou nediskrétní něhu.

(představuje Julii)

Zde je má Julie!

Přijměte ji shovívavým pohledem.

SBOR

Ach! Jak je krásná!

Jako nějaká nová květina,

kteřá zrána vykvetla.

Ach! Jak je krásná!

Vypadá, jako kdyby s sebou nosila

všechny přízně osudu.

Ach! Jak je krásná!

(Je slyšet předehra k taneční melodii.)

JULIE

Poslouchejte! Poslouchejte!

To je zvuk radostných nástrojů,

kteřé nás volají a zvou!

Ach! Celý okouzlený svět rodí se

v mých očích!

Vše mne oslavuje a opíjí!

A má potěšená duše

vznáší se životem

jako pták, který se vznáší nebesy!

KAPULET

Pojďme! Mladí lidé!

Pojďme! Krásné dámy!

Více starostlivýma

očima plnýma plamenů!

Smích! Smích pozorovatelů,

kteřý bez ustání hřmí!

Slavte mládí a pojdte tančit.

Ti, kteři zůstávají na místě

a netančí, se k tomu

trochu ostudně potichu přiznávají.

Ó, převeliká lítosti!

Když jsem byl méně starý,

vedl jsem sebe samotného

vašimi radostnými rozpustilostmi!

Sladká slova pro mne nemají

žádnou cenu.

Jen malicherná přiznání,

na kteřá si pamatují!

Ó, bláznivé roky,

kteřé unáší čas!

Ó, květy jara kdysi uvadlé!

Pojďme! Mladí lidé, etc.

SBOR

Smích! Smích pozorovatelů,

kteřý bez ustání hřmí!

Slavte mládí a pojdte tančit.

(Všichni se vzdálí a cirkulují v okolních galeriích. Julie odchází

zavěšena do Pârise, Kapulet a Tybalt je následují. Romeo

a Merkucio se objeví se svými přáteli.)

MERKUCIO

Konečně, náměstí je volné, přátelé!
Na okamžik si můžeme sundat masku.

ROMEO

Ne, ne, slíbili jste to!
Buďme opatrní!
Tady nás nikdo nemusí znát!
Opusťme tento dům,
aniž bychom v něm čelili jeho pánovi.

MERKUCIO

Hm! Jestliže Kapuletové jsou lidé,
co se zlobí, je to zbabělost,
co nás skrývá,
(*sekne mečem*)
Protože my máme proč se jim postavit!

MERKUCIO A SBOR

Protože my máme proč se jim postavit!

ROMEO

Lepší by bylo nezapojit se do slavnosti!

MERKUCIO

Proč?

ROMEO (*tajemně*)

Měl jsem sen!

MERKUCIO (*s komickou hrůzou*)

Ó, znepokojující znamení!
Královna Mab tě navštívila!

ROMEO (*překvapený*)

Cože?

MERKUCIO

Mab, královna lží, řídí sny.
Lehčí než vzduch, šálící,
skrz prostor, napříč nocí
prochází, prchá!
Její vůz, jako rychlý atom,
se nese v průzračném éteru,
nechává rejdit prázdným ořechem
zemského červa!
Koňské postroje, něžné krajky,
byly potrhány křídly
několika hbitých kobylek,
jejich kočím, komárem!
Kost cvrčka je rukojetí biče,
jehož bílý knot září v paprsku,
který proudí od Phoebé
vstupující na svůj dvůr.
Každou noc, v této posádce,
Mab navštěvuje na své cestě,
manžela, který sní o ovdovění,
a milence, který sní o lásce!
Když se přibližuje, koketa,
sní o večerní toaletě,
Dvořan čistí luk,
básník rýmuje své veše!
Lakomcovi v jeho temném doupěti
otevřítá bezpočetné poklady,
A svoboda se směje ve stínu
vězně přikovaného řetězy.
Voják sní o nástrahách
válek a tahů.
Mab mu nalévá plné poháry,
jejichž okraje jsou zality.
Ty, jehož její povzdech straší,
když odpočíváš na svém polštáři.
Ó Panno! Dotýká se tvých úst
a nechává snít polibky!
Mab, královna lží, atd.

ROMEO

Ach! Tak! Varování
mi přichází od Mab
nebo od někoho dalšího
pod touto střechou, která není naší.
Cítím se zarmoucený černou předtuchou!

MERKUCIO

Tvůj smutek, myslím,
pramení z nepřítomnosti tvé Rosaliny;
sto jiných tě nechá v tanci zapomenout
na tvoji šílenou lásku!
Pojď!

ROMEO (*podívá se ven*)

Ach! Pohledte!

MERKUCIO

Copak?

ROMEO

Tato nebeská krása,
která vypadá jako paprsek v noci!

MERKUCIO

Průvod, který ji následuje,
je krásy skromnější!

ROMEO (*vášnivě*)

Ó, poklade zachvacující nebesa!
Jaké náhlé světlo otevřelo mé oči!
Neznal jsem opravdovou krásu!
Miloval jsem do teď? Miloval?

MERKUCIO (*směje se, k Benvoliovi a k dalším mladým lidem*)

Dobře! Tak k čertu s Rosalínou!
My jsme to čekali!

PŘÁTELE ROMEA

My jsme to čekali!

MERKUCIO

Zavrhli jsme ji bez větší starosti,
a komedie tedy končí!
(*Mercutio vede Romea, objeví se Julie následována Gertrudou.*)

JULIE

Pohledme, chůvo,
čekají mne, mluv rychle!

GERTRUDA

Nechte mne vydechnout.
(*se zlostí*)
Jsem to já, komu se vyhýbáte,
nebo hrabě Pâris, kterého hledáme?

JULIE (*lehkomyslně*)

Pâris?

GERTRUDA

Stanete se, řekněme, perlou manželů.

JULIE (*směje se*)

Ach! Ach!
Já tak sním o svatbě!

GETRUDA

Podle mé ctnosti!
Ve vašem věku už jsem byla vdaná!

JULIE

Ne! Ne! Nechci tě již více poslouchat!
Nech mou duši v rozkvětu!
Ach! Chci žít v tomto snu,
který mne opájí;
V tento den ještě,
něžný plameni,
střežím tě ve své duši
jako poklad!
Toto opojení mládí

netrvá, běda! Jen pouhý den!
Pak přichází ve chvíli
kdy pláčeme,
srdce se vzdává lásce,
a štěstí prchá navěky.
Chci žít, atd.
Daleko od mrzuté zimy
nechej mne dřímat
a dýchat růži,
než jí opadají kvítka.
Ach! Něžný plameni,
zůstaň v mé duši
jako sladký poklad
ještě nadlouho!

ROMEO
Jméno tohoto krásného dítěte?

ŘEHOŘ
Vy to nevíte?
Podívejte, Gertruda!

GETRUDA (*otočí se*)
Přejete si?

ŘEHOŘ (*ke Gertrudě*)
Velmi laskavá paní!
Myslím, že vás volají,
abyste se postarala o večeři.

GERTRUDA (*s netrpělivostí*)
To je dobré! A já jsem tady!

JULIE
Jdi!

ROMEO
Snažně vás prosím, zůstaňte!
Anděli zbožňováníhodný,
má ruka hříšná rouhavá,

si vás troufá dotknout,
ruka božská, již si představuji,
ke které nikdo nemá právo se přiblížit!
Tak, myslím, pokání,
které by mělo mnou prostupovat,
je to, co zahladím
hanebnou stopou.
Mou rukou, polibkem!

JULIE
Utište své obavy!
V těchto objetích
ležícímu poutníkovi
samí svatí, za předpokladu,
že miluje, předem odpustili.
(*vezme ho za ruku*)
Ale musí
ruku, kterou hladí,
prudce odmítnout.
Toto hlazení čarovné,
které si žádá o polibek!

ROMEO
Svatí nicméně mají posvátná ústa.

JULIE
Určena pouze pro modlení!

ROMEO
Neslyší hlas, který jim radí,
aby se zastavily?

JULIE
K milostným modlitbám jejich srdce zůstává necitelné,
stejně jako k jejich uposlechnutí!

ROMEO
Promiňte tedy má přání a ponechte klidnou
vaši červenající se skrář!
(*Políbí Julii ruku.*)

JULIE (*směje se*)

Ach! Nemohla jsem se tomu bránit!
Přijala jsem na sebe hřích!

ROMEO

Abyste upokojila své vzrušení!
Potěšilo by vás, kdybyste mi ten hřích dala?

JULIE

Ne! Na vzala jsem ho na sebe! Nechte mne!

ROMEO

Vzala jste ho na sebe, dejte ho mně!
Někdo jde!
(*Veme si masku.*)

JULIE

To je můj bratranec Tybalt!

ROMEO

Ach! Co! Vy jste!

JULIE

Dcera pana Kapuleta!

ROMEO (*stranou*)

Bože!

TYBALT (*přibližuje se*)

Pardon! Setřenko, přátelé
opustí naše slavnosti,
jestliže tak unikáte jejich pohledům!
Pojďte tedy! Pojďte tedy!
(*něžně*)

Kdo je ten hezký ctitel,
který se tak zamaskoval,
když mne viděl přicházet?

JULIE

Nevím!

TYBALT (*s nedůvěrou*)

Vypadá to, že se mi vyhýbá!

ROMEO

Bůh vás chraň, pane!
(*Odejde.*)

TYBALT

Ach! Poznal jsem ho podle jeho hlasu,
v mé nenávisti!
Je to on! Je to Romeo!

JULIE (*se zděšením*)

Romeo!

TYBALT

Na mou čest!
Potrestám zrádce a jeho smrt je jistá!
(*Odejde.*)

JULIE (*s hrůzou*)

To byl Romeo!
Ach! Viděla jsem ho příliš krátce,
aniž bych ho poznala.
Nenávist je rodištěm této osudové lásky!
Je to tak! Jestliže nemohu být jeho,
ať je rakev mým svatebním lůžkem!
(*Pomalů se vzdálí: hosté se znovu objeví. Tybalt vstoupí společně s Párisem. Romeo, Mercurio, Benvolio a jejich maskovaní přátelé vstoupí spolu s ostatními.*)

TYBALT (*zpozoruje Romea*)

Tady je! Tady je!

PĀRIS (*zpozoruje Tybalta*)

Co je?

TYBALT (*ukazuje mu Romea*)

To je Romeo!

PÂRIS

Romeo!

(Tybalt spěchá k ostatním; Kapulet mu gestem přikazuje mlčet.)

ROMEO *(stranou)*

Mé jméno je zločinem v jejích očích!

Taková bolest! Taková bolest!

Kapulet je jejím otcem a já ji miluji!

MERKUCIO *(k Romeovi)*

Podívejte! Podívejte,

s jakým zářivým pohledem

nás Tybalt pozoruje!

Bouře je ve vzduchu...

TYBALT

Třesu se vzteky!

KAPULET *(ke svým hostům)*

Cože! Již odcházíte?

Zůstaňte ještě chvíli!

Čeká nás veselá večeře!

TYBALT

Trpělivost! Trpělivost!

Za tento smrtelný přestupek

Romea, přísahám,

stihne trest!

MERKUCIO

Pozoruj nás, tiše!

Il faut user de prudence!

Je třeba být opatrný!

Neočekávejme bláznivě

neblahou událost.

KAPULET *(ke svým hostům)*

Ať začne slavnost!

Ať se pije a ať se tančí!

Jindy, na to přísahám,

budeme tančit statečněji!

SBOR

Ať začne slavnost!

Ať se pije a ať se tančí!

Radost netrvá než chvíli!

Zakončíme noc radostně!

TYBALT

Uniká nám! Kdo ho chce sledovat?

Uhodím ho rukavicí do tváře!

KAPULET

Nehci žádný skandál! Slyšíš?

Nech na pokoji toho mladíka!

Rád zapomenu na jeho jméno!

Zakazuji ti udělat krok!

Pojďme! Mladí lidé!

Pojďme! Krásné dámy!

Těm nejpilnějším,

ty oči plné plamínků!

Smích! Smích tanečníků,

kteří burácí bez ustání!

Slavme mládí,

a pojďme tančit!

SBOR

Smích! Smích pijanů,

kteří se obávají opilosti!

Slavme mládí,

a pojďme tančit!

(Merkucio odchází s Romeem; jsou následováni Benvoliem a jejich přáteli.)

DRUHÉ JEDNÁNÍ

Juliina zahrada

Zahrada. Vlevo pavilón obývaný Julií. V prvním patře, okno s balkónem. Uprostřed sloupkové zábradlí vedoucí k dalším zahradám.

Stefano, opřen o zábradlí balustrády, drží provazový žebřík a pomáhá Romeovi překonat zábradlí, pak se stáhne a bere s sebou žebřík.

ROMEO (*sám*)

Ó noci! Schovej mne
pod svými temnými křídly!

MERKUCIO (*volá z dálky*)

Romeo! Romeo!

ROMEO

To je Merkuciův hlas!
Směje se zraněním,
která nikdy neutrpějí!

MERKUCIO, BENVOLIO A JEJICH PŘÁTELE

Tajemný a temný,
Romeo nás neslyší!
Lásce se líbí ve stínu,
poněvadž láska vede jeho kroky!
(*Hlasy se vzdalují.*)

ROMEO

Láska! Ano, její zápal zasáhl celou mou bytost!
(*Juliino okno Julie se osvětluje.*)
Jaký náhlý jas osvětlil toto okno!
Tam v noci září její krása!
Ach! Vstávej, slunce!
Nech zblednout hvězdy,
které v azuru bez plachet,
na obloze září.

Ach! Vstávej! Objev se! Objev se!

Hvězdo čistá a okouzlující!

Ona sní! Odhaluje pramen vlasů,
které pohladí její tvář!

Lásko! Lásko! Dones jí má přání!

Ona mluví! Jak je krásná!

Ach! Nic jsem neslyšel!

Ale její oči mluví za ni,
a mé srdce odpovědělo!

Ach! Vstávej slunce! Atd.

(*Okno se otvírá. Julie se objeví na balkóně.*)

JULIE

Běda! Nenávidím ho!

Nenávisti slepá a barbarská!

Ó, Romeo! Proč je to jméno tvé?

Zřekni se ho, toho osudového jména,
které nás odděluje,
nebo se zřeknu toho svého.

ROMEO (*přibližuje se*)

Je to pravda? To, co jsi řekla?

Ach! Rozptyl pochybnost
příliš šťastného srdce.

JULIE

Kdo mne poslouchá
a odhaluje má tajemství
ve stínu noci?

ROMEO

Neodvažuji se říci své jméno.
Ty řekni, kdo jsem!

JULIE

Nejsi Romeo?

ROMEO

Ne! Nechci jim již více být,
protože to nenáviděné jméno
mne odděluje od tebe!
Abych tě miloval,
nech mne se znovu zrodit
v někom jiném, než jsem já!

JULIE

Ach! Ty víš, že noc ti skrývá moji tvář!
Ty to víš! Protože tvé oči by v ní viděly,
jak se červenám!
Noc ti předkládá svědectví
čistoty mého srdce!
Sbohem zbytečné vytáčky!
Miluješ mne? Domyslím si,
co odpovíš: nepřisahej!
Phoebé svými nestálými paprsky,
představuji si,
osvicuje křivou přísahu
a směje se milencům!
Drahý Romeo! Řekni mi upřímně:
miluji tě! A já ti věřím!
A má čest důvěřuje v tu tvou,
Ó, můj pane!
Jak můžeš důvěřovat mě samotné!
Neobviňuj mé srdce, jehož znáš tajemství,
bytí lehké, které není možné umlčet,
ale obviňuj noc, jejíž netaktní závoj
prozradil tajemství.

ROMEO (*vášnivě*)

Před bohem, který mne slyší,
ti dávám svůj slib!

JULIE

Slyš! Přicházejí! Tiše!
Vzdal se!

(*Gertruda a sluhové vstupují s lucernami v rukou.*)

ŘEHOŘ A SLUHOVÉ

Nikdo tu není! Nikdo!
Páže uteklo!
K čertu s ním,
ďábel je s ním!
Podvodník, zrádce,
čekal na svého pána!
Osud žárlivý
šhubá našimy těly!
A zítra, možná,
se nám bude smát!
Podvodník, zrádce!
Nikdo tu není! Nikdo! Atd.

GERTRUDA (*vstoupí na scénu*)

O kom to mluvíte?

ŘEHOŘ

O pážeti Monteků!
Pán a sluha přešli přes náš práh
a opovážili se urazit
pana Kapuleta!

GERTRUDA

Žertujete?

ŘEHOŘ

Ne! Na mou čest!
Jeden z Monteků si dovolil
přijít se svými přáteli
do našeho domu.

GERTRUDA

Montek!

ŘEHOŘ

Montek!

SBOR (*zlomyslně*)

Přišel proto, aby si zahrával?

GERTRUDA

Ať přijde znovu! A přísahám na svůj život!
Nechám ho k vám přijít blízko, tak blízko,
že už nikdy nebude mít chuť to zopakovat!

ŘEHOŘ

Věříme vám!

SBOR (*směje se*)

V tomto, chůvo, vám věříme!
Dobrou noc, milá chůvo,
připojte milost ke svým ctnostem!
Ať vám žehnají nebesa
a zmatou Monteky!
(*Řehoř a sluhové se vzdálí.*)

GERTUDA

Požehnána budiž hůl, jež mne dříve
nebo později pomstí těmito chlapci!

JULIE (*objeví se na prahu pavilonu*)

To jsi ty, Gertrudo?

GERTRUDA

Ano, můj krásný anděli!
Jak to, že neodpočíváte?

JULIE

Slyšela jsem tě!

GETRUDA

Pojďme dovnitř!

JULIE

Nebreptej!

(*Rozhlédne se okolo sebe a vstoupí do pavilonu následována Gertrudou. Romeo se znovu objeví.*)

ROMEO

Ó, noci božská! Zapřísahám tě,
zanechte mé srdce v tomto kouzelném snu!
Myslím, že jsem se probudil
a neopovažuji se věřit ještě své skutečnosti.

JULIE (*objeví se na prahu pavilónu, polohlasem*)

Romeo!

ROMEO (*otočí se*)

Něžná přítelkyně!

JULIE (*zastaví ho gestem*)

Jen jediné slovo a pak sbohem!
Někdo tě přijde zítra najít:
přishej na svou duši!
Jestli mne chceš za ženu,
řekni mi den, hodinu a místo.
Před bohem bude náš svazek požehnan!
Tedy, ó můj pane!
Buď mým jediným právem;
celý svůj život ti odevzdávám,
a popírám vše, co nejsi ty!
Ale! Jestliže tvá něha
nemá pro mne znamenat než poblouznění,
zapřísahám tě tedy, v této hodině opojení,
neuvidíš mne více, a zanecháš v bolesti,
která naplní mé dny!

ROMEO (*na kolenou před Julií*)

Ach! Řekl jsem ti to, zbožňuji tě!
Rozežeň mou noc! Buď úsvitem,
kterým prochází mé srdce,
na který hledí mé oči!

Vládni jím jako královna,
vládni mým životem,
nalij do mé duše
všechno světlo nebes!

GERTRUDA (*z venku*)
Julie!

JULIE
Volají mne!

ROMEO (*vstává a bere Julii za ruku*)
Ach, už!

JULIE
Odejdi! Třesu se!
Vždyť nás spolu uvidí!

GETRUDA
Julie!

JULIE
Už jdu!

ROMEO
Poslouchej mne!

JULIE
Ne tak nahlas!

ROMEO (*přitiskne Julii k sobě*)
... ne, ne, nevolají tě!

JULIE
... tišeji, mluv tišeji!

ROMEO
Ach! Neprchej ještě!
Nech, nech mou ruku splynout s tou tvou!

JULIE
Ach! Mohou nás překvapit!
Nech, nech mne! Sbohem!

ROMEO
Sbohem!

JULIE
... sbohem!

ROMEO A JULIE
... sbohem!
Tímto rozloučením tak něžným je smutek,
kterým bych ti chtěl říci sbohem až zítra!

JULIE
Nyní, prosím tě, jdi!

ROMEO
Ach! Krutá! Ach! Krutá!

JULIE
Proč si tě stále připomínám!
Jaké šílenství!
Když jsi blízko mne,
mé srdce najednou vše zapomíná!
Chtěla bych, abys odešel!
Ne tak daleko, jen jako
lapený ptáček, kterého drží dítě
připoutaného hedvábným vláknem.
Právě létá rozlehlým prostorem,
a dítě ho k sobě vrací zpět
s radostnými výkřiky.
Stejně jako jeho žárlivá láska,
která hovoří o vzdálené svobodě.

ROMEO
Ach! Neprchej ještě!

JULIE

Běda! Musím!

ROMEO A JULIE

Sbohem! Sbohem!

Tímto rozloučením tak něžným, atd.

JULIE

Sbohem tisíckrát!

(Unikne z Romeova objetí a vstupuje do pavilonu.)

ROMEO (*sám*)

Jdi! Odpočívej v pokoji! Spi!

S úsměvem dítěte na svých
pozlacených ústech

se jde pomalu uložit k spánku!

A říká stále: miluji tě! K tvé skráni

jako vánek noci ať se nese tento polibek!

(vzdálí se.)

TŘETÍ JEDNÁNÍ

PRVNÍ OBRAZ

Cela bratra Vavřince

ROMEO

Můj otče! Bůh vám žehnej!

BRATR VAVŘINEC

Eh! Co! Den stěží vstává

a spánek ti uniká?

Co tě ke mne přivádí?

Nějaká milostná trampota?

ROMEO

Vy jste to poznal, můj otče,

je to láska!

BRATR VAVŘINEC

Láska! Stále k té nehodné Rosalině.

ROMEO

Jaké jméno to vyslovujete?

Neznám ho!

Oko vyvolených otevírající se

světlu božskému, vzpomene si ještě

na stíny tohoto světa?

Můžeme milovat Rosalinu,

když jsme viděli Julii?

BRATR VAVŘINEC

Cože? Julii Kapuletovou?

ROMEO

Je tady!

(Julie se objeví následována Gertrudou.)

JULIE (*padá Romeovi do náruče*)

Romeo!

ROMEO

Má duše tě volala!

Vidím tě! Má ústa jsou oněmělá!

JULIE (*k bratru Vavřincovi*)

Můj otče, zde je můj ženich!

Vy znáte to srdce, které mu dám!

V jeho lásce jsem ztracena;

před nebesy spojte nás!

BRATR VAVŘINEC

Ano! Budu čelit slepé zuřivosti,

Poskytnu vám pomoc;

ale odvěký hněv vašich rodů

zahubí vaši mladou lásku!

ROMEO (*ke Gertrudě*)

Ty hlídej venku!

(*Gertruda odejde.*)

BRATR VAVŘINEC

Svědék vašich slibů,

strážce vašich něžností.

Pán budiž s vámi!

Na kolena! Na kolena!

Bože, který tvoříš člověka

ke svému obrazu

a z jeho těla a z jeho krve

jsi stvořil ženu,

spojuješ sňatkem

posvěceným posvátným Sionem

jejich nerozlučitelný svazek:

pohlédni příznivým zrakem

na svoje nebohá stvoření,

kteřá se před tebou klaní!

ROMEO A JULIE

Pane! Slibujeme,

že budeme poslušni tvému zákonu.

BRATR VAVŘINEC

Slyš mou vroucnou modlitbu!

Nech porobit svého služebníka,

budiž porobena láska a klid!

Ať ctnost je jeho bohatstvím,

ať pro podpoření jeho slabosti

obrní své srdce povinností!

ROMEO A JULIE

Pane, buď mou oporou,

buď mou nadějí!

BRATR VAVŘINEC

Ať starou šťastnou cestou

jejich děti kráčí a děti jejich dětí!

ROMEO A JULIE

Pane! Jsi to ty, kdo nás ochrání!

BRATR VAVŘINEC

Ať tento pár počestný a věrný,

spojený v život věčný,

dosáhne nebeského království!

ROMEO A JULIE

Pane! Na naši lásku nech zhlédnout své zraky!

BRATR VAVŘINEC (*k Romeovi*)

Romeo! Vybral sis Julii za svou ženu?

ROMEO

Ano, můj otče!

BRATR VAVŘINEC (*k Julii*)

Bereš si Romea za svého manžela?

JULIE

Ano, můj otče!

(Vymění si prsteny.)

BRATR VAVŘINEC *(dává Juliinu ruku do ruky Romeovy)*

Před bohem, který bdí ve vaší duši,

vás spojují! Vstaňte!

(Vstanou. Gertruda vstoupí na scénu.)

JULIE, GERTRUDA, ROMEO, BRATR VAVŘINEC

Ó, čisté štěstí!

Ó, radosti nesmírná!

Nebe samotné obdrželo naše sliby lásky!

Bože dobrotivý! Bože milosrdný!

Požehnej těmto dvěma srdcím šťastným!

(Romeo a Julie se oddělí. Julie odchází s Gertrudou.

Romeo odchází s bratrem Vavřincem.)

DRUHÝ OBRAZ

Ulice. Nalevo dům Kapuletů.

STEFANO *(sám)*

Od včerejška hledám marně svého pána!

(dívá se na balkón domu Kapuletů)

Je ještě u vás, velevážení Kapuletové?

(zpuště)

Pohledme trochu, zda vaši čestní sluhové

před mým ranním hlasem se odváží objevit!

(Předstírá, že hraje na svůj meč jako na loutnu.)

Co děláš, bílá holubice,

v tomto hnízdě supů?

Jednoho dne, roztáhneš svá křídla,

budeš následována láskou!

Proti supům, je třeba bojovat,

trefit se do břicha a do týla,

jejich zobáky jsou ostré!

Nech tam ty dravce, ty holubice,

kteřá děláš radost

zamilovanými polibky!

Chraňte dobře tu krásku!

Čas ukáže!

Vaše holubice vám unikne!

Jednou v noci, daleko od zeleného háje,

láskou přitahován,

v lůně toho divokého hnízda,

myslím, povzdechne!

Supi jsou v lomu,

jejich písně, jimž unikla Cytherea

znějí silným zvukem!

Nicméně, v jejich nežném opojení

naši milenci uspokojují své něžnosti

ve hvězdách noci!

Chraňte dobře tu krásku, atd.

Ach! Ach! Zde jsou ti lidé!

ŘEHOŘ

Jaký dábel naší branou
takto přichází?

STEFANO (*stranou, směje se*)

Píseň je rozezílila!

ŘEHOŘ (*k ostatním sluhům*)

Ah! Ztraceně! Není to ten,
kterého od včerejška lovíme s dýkou v ruce?

SBOR

Je to on! Taková troufalost!

STEFANO

Chraňte dobře tu krásku, atd.

ŘEHOŘ

Chcete se nám vysmát, mladý příteli,
častováním touto serenádou?

STEFANO

Mám rád hudbu!

ŘEHOŘ

To je jasné, to je jasné,
bodneme tě do zad,
podobnou výbavou,
rozbijeme tvůj nástroj, můj milý!

STEFANO

Jako loutnu mám svůj meč
a umím na ni dobře hrát!

ŘEHOŘ

Ach! Přisahám! Za tuto hudbu
ti můžeme dát odvetu!

STEFANO (*tasí*)

Pojď tedy, ať dostaneš lekci!

ŘEHOŘ (*tasí*)

Do střeheu!

SBOR (*směje se*)

Polouchejme jejich píseň.

To je vztek! Namouduši!

Odvahu a čistou hru!

Podívejte, jak se to dítě

umí bránit proti muž!

Skvělé ostří, skutečně!

Bije se jako voják!

(*Merkucio a Benvolio vstupují na scénu.*)

MERKUCIO (*zle*)

Napadnout dítě! Ztraceně!

To je hanba hodná Kapuletů!

(*Tasí meč a vrhne se mezi ně.*)

Jací páni, takové sluhové!

(*Tybalt, následován Parisem a několika přáteli, vstoupí na scénu
a zaznamená urážku.*)

TYBALT (*drze*)

Máte nějak rychlá slova, pane!

MERKUCIO

Méně rychlá než paži!

TYBALT

To je to, co se musí vidět!

MERKUCIO

To je to, co uvidíš!

(*Merkucio a Tybalt tasí meče, ve stejnou chvíli přibíhá Romeo
a vmísí se mezi ně.*)

ROMEO

Přestaňte!!!

MERKUCIO

Romeo!

TYBALT (*s pomstou*)

Romeo!!! Jeho démon mne pronásleduje!

(*k Merkuciovi, s ironickou zdvořilostí*)

Dovolte, abych vám dal ještě šanci!

(*k Romeovi, povzneseně*)

Pojdme! Podlý Monteku!

Kord vzduchem tas!

Ty, který jsi nás urazil již v našem domě!

Jsi to ty, kdo zaplatí pokutu

za tuto hanebnou zradu!

Ty, jehož prokletá ústa

jsou Julii zakázána,

se odvažuješ, myslím, mluvit tak klidně

(*s despektem*)

Poslyš jediné slovo,

které vyjadřuje mou nenávist!

Jsi jen zabělec!

(*Romeo bere rychle do rukou svůj kord.*)

ROMEO

Pojdme! Ty mne neznáš, Tybalte,

a tvá urážka je marná!

Mám v srdci důvody, proč tě mít rád,

které, mne navzdory všemu nutí ustoupit.

Nejsem zabělec! Sbohem!

(*Udělá krok, aby se vzdálil.*)

TYBALT

Myslíš si, možná, že dostaneš

odpuštění za své činy. Zrádče!

ROMEO

Nikdy jsem tě neurazil, Tybalte;

nenávistné časy jsou minulostí!

MERKUCIO

Budeš trpět za to pojmenování zabělec!

Ó, Romeo! Slyšel jsem správně?

Tak dobrá, tedy! Jestliže tvá paže selže pod jeho slovy,
jsem to já, kdo bude mít čest to učinit!

ROMEO

Merkucio! Zapřísahám tě!

MERKUCIO

Ne! Pomstím tu urážku!

Bídny Tybalte! Do střehu a braň se!

TYBALT

Souhlasím!

ROMEO

Poslouchej mne!

MERKUCIO

Ne, nech mne!

SBOR

Zajisté, věřím mu.

V něj já věřím!

STEFANO, BENVOLIO, TENOŘI

Kapuleti! Kapuleti! Raso špinavá!

Třeste se hrůzou!

A ať peklu prospěje

jejich zloba a její zuřivost!

MERKUCIO

Kapuleti! Kapuleti! Raso špinavá!

Třeste se hrůzou!

A ať peklu prospěje
má zloba a má zuřivost.

ROMEO

Nenávist! Nenávist z neštěstí zplozená!
Musíš pořád dávat najevo světu
svou zuřivost?

TYBALT

Montekové! Montekové! Raso špinavá!
Třeste se hrůzou!
A ať peklu prospěje
má zloba a má zuřivost.

PÂRIS, ŘEHOŘ, BASY

Montekové! Montekové! Raso špinavá!
Třeste se hrůzou!
A ať peklu prospěje
má zloba a má zuřivost
(Tybalt a Mercurio začnou bojovat.)

MERKUCIO

Ach! Jsem raněn!

ROMEO

Raněn!

MERKUCIO

K čertu s vašimi oběma rody!
Proč jsi vstoupil mezi nás?

ROMEO

Ó, osude nemilosrdný!
(ke svým přátelům)
Pomozte mu!

MERKUCIO

Pomozte mi!

ROMEO

Ah! A nyní vystoupí k nebesům
hanebná obezřetnost!
A ty, zlosti v oku planoucí,
budiž mému srdci jediným právem!
(tasí svůj kord)

Tybalte! Není tady jiného zbabělce, jen tebe!
(Začnou bojovat.)

Ty!

*(Tybalt je zasáchnut a kulhá; Kapulet vstoupí na scénu,
běží k němu a podpírá ho ve své náruči.)*

KAPULET

Dobrý bože! Tybalte!

BENVOLIO *(k Romeovi)*

Jeho zranění je smrtelné!
Uteč, aniž bys ztratil byť jen chvíli!

ROMEO *(stranou)*

Ach! Co jsem to udělal?
Já! Utéct! Ona mne prokleje!

BENVOLIO

Čeká tě tu smrt!

ROMEO *(se zoufalstvím)*

Ať tedy přijde, volám ji!

TYBALT *(ke Kapuletovi, slabým hlasem)*

Poslední slovo! Na mou duši...
...poslouchejte mne!

KAPULET *(něžně)*

Budeš vyslyšen, dávám ti na to své slovo!
(dav měšťanů zaplaví jeviště.)

SBOR

Co je to? Co je to?
To je Tybalt! Umírá!

KAPULET (*k Tybaltovi*)

Vzpamatuj se!

ROMEO, STEFANO, BENVOLIO, PĀRIS, ŘEHOŘ, SBOR

Ó, dni smutku! Ó, dni slz!

Slepý vztek zkrvavil naše zbraně!

A neštěstí visí nad námi!

(*Jsou slyšet fanfáry.*)

SBOR

Vévoda!

(*Vévoda vstoupí na scénu obklopen svým dvorem měšťanů a pážat držících louče. Kapulet se otočí k vévodovi.*)

KAPULET

Spravedlnost!

VŠICHNI KAPULETOVÉ

Spravedlnost!

KAPULET (*ukazuje na tělo Tybalta*)

To je Tybalt, můj synovec,
zavražděn Romeem!

ROMEO

Byl první, zasáhl Merkucia!

Pomstil jsem svého přítele,

kteřý pro mne mnoho vykonal!

VŠICHNI

Spravedlnost!

VÉVODA

Ach tak! Stále krev! Ve vašich nelidských srdcích
nemůže nic utišit zločinecké zuřivosti!

Nic nenechá padnout zbraně z vašich rukou,
a mne samotného se dotknou vaše spory!

(*k Romeovi*)

Podle našich zákonů tvůj zločin zaslouží smrt.

Ale ty nejsi zločinec. Proto tě vyháním!

ROMEO

Nebesa!

VÉVODA (*k ostatním*)

A vy, jimž zloba je úrodnou záminkou,
udržujete svár a hrůzu ve městě,
učíte přede mnou slavnostní přísahu
poslušnosti zákonům a vládci nebes!

ROMEO

Ah! Den smutku a hrůzy a rozčilení,
mé srdce se zlomí zoufalým žalem!

Nespravedlivým rozhodnutím,
kteřé nás příliš pozdě odzbrojuje,
dovršíš tento den hrůzy!

Vidím hynout v krvi a slzách
všechny naděje a všechna přání
mého srdce!

VÉVODA

Ah! Den smutku a hrůzy a rozčilení,
vidím téct mou krev a i tu jejich!

Přísným zakročením, nebo se chopí svých zbraní,
přicházím příliš pozdě v tento den hrůzy,
kteřý se topí v krvi a slzách.

To je město, které zasáhli v mém srdci!

KAPULET

Ah! Den smutku a hrůzy a rozčilení,
Nespravedlivým rozhodnutím,
kteřé příliš pozdě nás odzbrojuje, atd.

STEFANO, BENVOLIO, SBOR

Ah! Den smutku, hrůzy a rozčilení
Mé srdce se zlomí zoufalým žalem! atd.

VÉVODA

Opustíš město do dnešního večera.

ROMEO

Ó, zoufalství! Vyhnanství! Vyhnanství!
Ne! Zemřu! Ale chci ji znovu vidět!

KAPULET A SBOR

Mír? Ne! Ne! Ne! Ne! Nikdy!

ČTVRTÉ JEDNÁNÍ

PRVNÍ OBRAZ

Juliiin pokoj

*Je ještě noc. Scéna je osvětlena svícnem. Julie sedí;
Romeo je u jejích nohou.*

JULIE

Jdi! Odpustila jsem ti,
Tybalt chtěl tvou smrt!
Pokud by byl nezemřel, zemřel bys ty!
Daleko od mé bolesti!
Daleko od mých soucitů!
Nenáviděl tě a já tě miluji!

ROMEO

Ach! Řekni to znovu,
řekni to znovu, to slovo tak něžné!

JULIE

Miluji tě, ó Romeo! Miluji tě,
ó, můj manželi!

ROMEO A JULIE

Noci svatební!
Ó, něžná noci lásky!
Osud mne k tobě stále váže.
Ó, radosti života!
Ó, kouzla tak mocná!
Tvůj něžný pohled mne opíjí
Tvůj hlas těší mé smysly!
Pod tvými plamennými polibky
ve mne září nebesa!
Dal jsem ti svou duši,
tobě, jen tobě!

JULIE

Romeo! Co je ti?

ROMEO (*vstává*)

Poslouchej, ó, Julie!

Skřivánek nám již oznamuje den!

JULIE

Ne, ne, to není den, to není skřivánek,
jehož zpěv zasáhl tvůj ustaraný sluch.

Je to něžný slavík, důvěrník lásky!

ROMEO

Je to skřivánek! Posel dne!

Podívej se na ty paprsky,

které zlatí oblohu,

v noci zmizí pochodně a slunce

vstává a směje se!

JULIE

Ne, ne, to není den,

tato záře neblahá je jen

něžný odraz krásné hvězdy nocí!

Zůstaň! Zůstaň!

ROMEO

Ach! Přijď tedy smrti! Zůstanu!

JULIE

Ach! Říkal jsi pravdu, je to den!

Uteč, je třeba opustit tvou Julii!

ROMEO

Ne! Ne! Není to den!

Není to skřivánek!

Je to něžný slavík,

důvěrník lásky!

JULIE

Je to skřivánek! Posel dne!

Odejdi! Mů živote!

ROMEO

Polibek a odejdu!

JULIE

Právo kruté! Právo kruté!

ROMEO

Ach! Zůstaň!

Zůstaň ještě v mé náruči!

Zůstaň ještě!

Jednoho dne budeme

už jen vzpomínat na naše dávná trápení.

JULIE

Je třeba odejít, běda!

Je třeba opustit toto objetí

ve kterém tě svírám,

a vyrvat tě z tohoto horoucího opojení!

ROMEO

Odjet, běda!

Odejít z tohoto horoucího opojení!

ROMEO A JULIE

Ach! Osud, který mne od tebe oděluje,

je krutější než smrt.

Je třeba odjet, běda! Atd.

ROMEO

Sbohem! Má Julie! Sbohem!...

JULIE

Sbohem!

ROMEO A JULIE

... stále u tebe!

JULIE

Sbohem! Má duše!

Sbohem můj živote!

Andělé nebes! Svěřuji vám ji!

GERTRUDA (*vstupuje s velkým vzrušením*)

Julie!

(*uklidňuje se*)

Ach! Nebe budiž pochváleno!

Váš manžel odjel! Je tu váš otec!

JULIE

Bože! Vědel to?

GERTRUDA

Nic! Nic, doufám!

Bratr Vavřínek jej následuje!

JULIE

Pane! Ochraňuj nás!

KAPULET

Jakže! Má dcero, noc právě skončila,

a tvé oči jsou otevřené,

Běda! Naše starost, vidím ji, je podobná,

a stejně lítosti urychlují naše probuzení!

Ať svatebnímu hymnu bijí na poplach!

Věrný poslednímu přání, které učinil Tybalt,

dostaneš ženicha,

jehož Tybaltova ústa jmenovala,

usměj se uprostřed svých slz!

JULIE

Ten ženich, kdo je to?

KAPULET

Nejstatečnější ze všech,

hrabě Pâris!

JULIE (*stranou*)

Bože!

BRATR VAVŘINEC (*k Julii*)

Tiše!

GETRUDA A BRATR VAVŘINEC

Utište se!

KAPULET

Oltář je připraven,

Pâris má mé slovo,

budete zítra oddáni!

Ať Tybaltův stín,

přítomný v tomto svazku,

se konečně zklidní a utěší.

Vůle mrtvých, stejně jako vůle

od samotného boha,

je právem svatým,

právem svchovaným!

Musíme repektovat vůli mrtvých!

JULIE

Neboj se, Romeo,

mé srdce je bez výčitek!

GERTRUDA

Nechme v míru spát mrtvé

v jejich hrobech!

KAPULET

Musíme repektovat vůli mrtvých!

BRATR VAVŘINEC

Chvěje se a mé srdce trápí výčitky svědomí!

KAPULET

Bratr Vavřínek ti bude ukládat tvou povinnost.

Naši přátelé přijdou, jdu je přijmout.

(*Odejde. Následován Gertrudou.*)

JULIE (*k bratru Vavřincovi*)

Můj otče! Vše mne sklíčuje!
Vše je ztraceno!
Záleží jen na vás, abyste mi pomohl,
na vás, abyste mne vyrval nešťastnému osudu!
Mluvte, můj otče, mluvte!
Nebo jsem připravena na smrt!

BRATR VAVŘINEC

Smrt tedy neznepokojuje vaši duši?

JULIE

Ne! Ne! Raději smrt,
než tuto hanebnou lež!

BRATR VAVŘINEC

Pijte tedy tento nápoj:
A údy vašeho srdce
náhle zachvátí studená malátnost,
falešná představa o smrti.
Ve vašich žilách se náhle zastaví krev,
Mrtvolná bledost brzy smaže
růž na vaší tváři;
Vaše oči budou zavřené!
Marně pak vypuknou křiky,
„Již tu není!“, budou říkat vaši blízcí v slzách,
a andělé nebes budou odpovídat: „Spí!“
Po jednom dni vaše tělo a vaše duše,
jako krb rozhoří se plamenem,
a nakonec z tohoto hlubokého spánku;
chráněného stínem, váš manžel a já
uzříme vaše probuzení
a vy utečete v náručí toho, jenž vás miluje!
Váháte?

JULIE (*bere si flakón*)

Ne! Ne! Vaší rukou opustím svůj život!

BRATR VAVŘINEC

Naviděnou zítřa!

JULIE

Naviděnou zítřa!
(*Bratr Vavřinec odejde.*)
Bože! Jaké mrazení prochází mými žilami?
Co kdyby byl tento nápoj k ničemu?
Marné obavy!
Nebudu patřit hraběti proti své vůli!
Ne! Ne! Tato dýk bude strážcem mého slibu!
Pojď! Pojď!
Lásko, dodej mi odvahy,
a mé srdce zbav hrůzy!
Váhat, to je pohrdání,
a ztráta slibu!
Nalij! Nalij! Nalij si tento nápoj!
Ach! Nalij si tento nápoj!
Ó, Romeo! Připíjím na tebe!
Ale jestli se zítřa v těch ponurých sklepeních
vzbudím bez tvého návratu? Bože mocný!
Tato děsivá myšlenka zmrazila veškerou mou krev!
Co se stane, když tu chvíli smrti a sténání
naplní tma?
Ve které Tybalt, stále krvácející ze své rány,
přede mnou bude v temné noci stát?
Bože! Má ruka se setká s jeho rukou!
Co je to za stín, který uniká smrti?
To je Tybalt! Volá mne!
Chce z mého života
vyhnat mého manžela!
Ne! Přeludy! Zmizte!
Rozplyň se, neblahý sne!
Ať úsvit štěstí vystoupá
nad stín dávných utrpení!
Pojď! Lásko! Dodej mi odvahy, atd.

DRUHÝ OBRAZ

Galerie paláce. V pozadí vstup do kaple.

Svatební průvod

(Je slyšet zvuk varhan, dveře kaple se otvírají; průvod kleriků a dětí ze sboru vstupuje na scénu.)

PĀRIS, KAPULET, MANUELA, PEPITA

Ó, Julie, buď šťastná!

Tvoje milostná duše
se podrobuje zákonu!

Když tě bůh zve,
usmívá se na tvůj život
který se ti otevírá!

Jeho srdce tě nikdy nezstaví
před jeho právem!

ANDĚL

Ó, Julie, pohled na svou
milostnou duši
podrobenou právu!

Ó, Julie, buď šťastná, atd.

GERTRUDA

Zákone přísný!
Ó, hrůzo smrtelná!
Ó, nešťastná Julie!
Uchvátíla tě naděje,
vzdej se zlu života,
osudu neúprosnému.

BRATR VAVŘINEC

Ó, Julie! Tvá duše
mi může věřit!
Ó, Julie! Buď šťastná!
Tvá dušemi může věřit!
Když samotný bůh tě zve,

ach! Usmívá se na tvůj život
který se ti otevírá!
Tvá duše mi může věřit!
Nebesa tě opatrují!

JULIE

Ach! Chvěji se! Nešťastná!
Kruté právo!
Ó, smrtelná hrůzo!
Tvá něha mne zachvátíla!
Kruté právo!
Smrtelná hrůzo!
On je můj život,
on má mou víru
osud jej ode mne
bez slitování oddělil!

SBOR

Ó, Julie! Buď šťastná! Atd.

OSTATNÍ

Její duše milostná, atd.

KAPULET

Má dcero, podvol se přání ženicha,
který tě miluje!
Nebesa vás spojí věčnými svazky!
Tomuto manželství zde požehná nejevyšší svátost!
Na úpatí svatých oltářů vás čeká štěstí!
(Pāris se chystá navléci Julii prsten.)

JULIE *(stáhne ruku zpět a polohlasem jako ve snu)*

Nenávist je rodištěm této osudné lásky!
Ať rakev je mým svatebním lůžkem!
*(Chytne se rukou za hlavu a strhne si svatební korunku;
vlasy se jí rozpustí na ramena)*

KAPULET

Julie! Vrať se!

JULIE

Ach! Přidržte mne! Motám se!

(Otočí se a podpírají ji.)

Jaká noc mne to obklopuje? A jaký hlas mne volá?

Je to smrt? Mám strach!!!

Můj otče!!! Sbohem!

(Padne bezvládně do náruče těch, kteří ji podpírají.)

KAPULET (zmateně)

Julie! Má dcero! Ach!

Mrtva!!

VŠICHNI

Mrtva!

KAPULET *(s beznadějí)*

Morte!

Mrtva!

VŠICHNI

Spravedlivý bože!

PÁTÉ JEDNÁNÍ

Hrobka Kapuletů

BRATR VAVŘINEC

Ah tak! Můj dopis Romeovi?

BRATR JAN

Jeho páže

bylo napadené Kapulety, vyvázlo,

ale nemohlo doručit zprávu.

Zde je ten dopis.

BRATR VAVŘINEC

Ó, smrtelná náhoda!

Ať další posel odejde ještě této noci!

Jděte! Každý okamžik zpoždění

nás vede do převelkého nebezpečí!

Spánek Julie

ROMEO

Tady to je!

(S pocitem hrůzy)

Buď pozdraven! Hrobe temný a tichý!

Hrob! Ne! Ne! Ó, zůstaň krásnější

než samotné nebeské bytí!

Buď pozdraven! Paláci nádherný a zářící!

(zpozoruje Julii a přiblíží se k hrobu)

Ach! Hleďme! To je ona!

Pojď, pohřební světlo!

Pojď ji ukázat mým očím.

(bere smuteční lampu)

Ó, má ženo! Moje milovaná!

Smrt, ucházející se o tvůj dech vonící,

nezměnila tvoji krásu!

Ne! Ne! Tato krásu, kterou zbožnuji,

na tvé skrání odpočívá, a zdá se,

že vládne a směje se věčnost!

(Pokládá lampu na hrob.)

Proč mi ji dáváš tak krásnou?

Ó, smrti sinalá?

Proto, abych rychleji vešel do tvé náruče?

Jdi! Je to jediné štěstí,

po němž moje srdce hladoví!

A tvá kořist dnes neunikne.

(dívá se okolo sebe)

Ach! Nepozoruji beze strachu

hrob, ve kterém budu nakonec

vedle ní spočívat!

(naklání se nad Julii)

Ó, mé náruči,

dejte jí své poslední objetí!

Mé rty, dejte jí poslední polibek!

(Obejme Julii, poté vytáhne z jejího záňadří malou kovovou

lahvičku a otočí se k Julii.)

Připijím na tebe, má Julie!

(Vypije lahvičku a odhodí ji)

JULIE *(probouzí se)*

Kde to jsem?

ROMEO *(otočí své oči k Julii)*

Ta závrat!

Je to sen?

Její ústa promluvila!

(uchopí Julii za ruku)

Mé prsty se chvěly,

cítily v těch jejích teplo její krve!

(Julie pozoruje Romea zmateným pohledem.)

Dívá se na mne a vstává!

JULIE *(s povzdechem)*

Romeo!

ROMEO

Pane bože, tolik silný!

Ona žije! Ona žije! Julie je živá!

JULIE *(pomalu přichází k sobě)*

Bože! Co je to za hlas,

jehož něha mne okouzluje?

ROMEO

To jsem já! Tvůj manžel,

který se třese štěstím a objímá tě!

Který přináší do tvého srdce opojné světlo

lásky a nebes!

JULIE *(se vrhne Romeovi do náruče)*

Ach! To jsi ty!

ROMEO

Pojď! Pojď, utečeme!

JULIE

Jaké štěstí!

OBA

Pojď! Prchneme na konec světa!

Pojď, budeme šťastni,

uprchnem oba, pojď!

Bože dobra! Bože milosrdenství!

Požehnej těmto dvěma šťastným srdcím!

ROMEO *(vrávorá)*

Ach! Rodiče mají všechny útroby z kamene!

JULIE

Co říkáš, Romeo?

ROMEO

Ani slzy, ani modlitba,

nic, nic je nemůže obměkčit!

U brány nebeské!

Julie, u brány nebeské! A zemřít!

JULIE
Zemřít! Ach! Horečka tě mate.
Co je to za šílenství?
Můj milovaný, vzpamatuj se!

ROMEO
Běda!
Myslel jsem, že jsi mrtvá
a napil jsem se toho jedu!

JULIE
Ten jed! Dobré nebe!

ROMEO *(bere Julii do náruče)*
Utěš se, ubohá duše,
Sen byl příliš krásný!
Láska, posvátný plamen,
přežije stejně i v hrobě!
Zvedá kámen a andělé, žehnající
jako záplava světla,
se ztracují v nekonečnu.

JULIE *(zmateně)*
Ó, smutku! Ó, utrpení!

ROMEO *(osláblym hlasem)*
Poslyš, Julie!
Skřivánek nám již oznamuje den!
Ne! Ne! To není den, to není skřivánek!
Je to něžný slavík, důvěrník lásky?
(Vyklouzne z Juliina objetí a padne na schody hrobky.)

JULIE *(bere do ruky lahvičku)*
Ach! Krutý manžel!
Z tohoto zhoubného jedu
jsi mi nenechal ani trochu.
(Odhodí lahvičku, dá si ruku na srdce, vytáhne dýku, kterou měla schovanou za šaty, a rychle se bodne.)

Ach! Štastná dýko,
pomůžeš mi!
(Bodne se.)

ROMEO *(se snaží postavit)*
Bože! Co jsi to udělala!

JULIE *(v náruči Romeově)*
Jdi! Tato chvíle je něžná!
(Upustí dýku.)
Ó, radosti nekonečná a nejvyšší!
Zemřít s tebou! Pojd! Polibek!
Miluji tě!

OBA
Pane, pane, odpusť nám!
(Umírají.)

KONEC

Program vydalo
Národní divadlo moravskoslezské,
příspěvková organizace statutárního města Ostrava
Čs. legií 148/14, 701 04 Ostrava – Moravská Ostrava
www.ndm.cz

Ředitel Jiří Nekvasil
Hudební ředitel opery Robert Jindra

Program připravil dramaturg opery Daniel Jäger.
Výtvarné zpracování programu a sazba Lubomír Šedivý
Fotografie Martin Popelář

Tisk Ringier Axel Springer Print CZ a. s.

„Nositele autorských práv k dílu zastupuje DILIA,
divadelní, literární, audiovizuální agentura, Krátkého 1, Praha 9.“

Činnost Národního divadla moravskoslezského,
příspěvkové organizace statutárního města Ostrava,
je financována z rozpočtu města Ostravy.

Aktivity NDM jsou také finančně podporovány
Ministerstvem kultury České republiky
a Moravskoslezským krajem.

OSTRAVA!!!

Opera **PLUS**

Kateřina Kněžíková (Juliette), Erika Šporerová (Gertrude)
a sbor opery

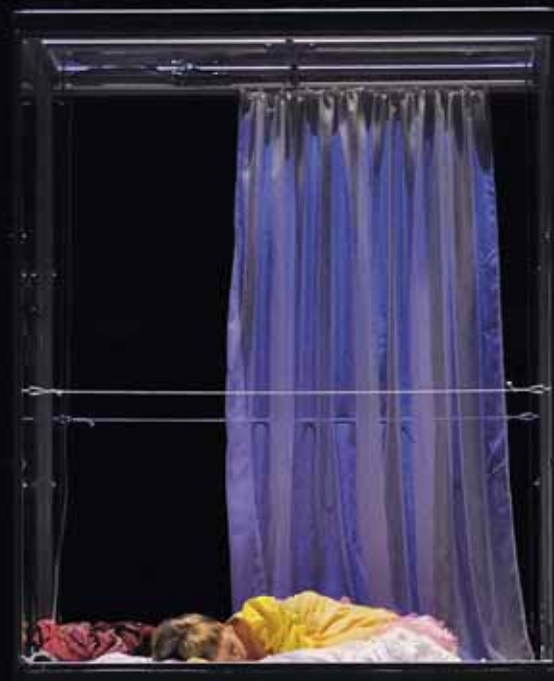
Erika Šporerová (Gertrude), Kateřina Kněžíková (Juliette),
Bogdan Kurowski (Capulet), Martin Štolba (Pâris) a sbor opery

Kateřina Kněžíková (Juliette)

Sbor opery

Kateřina Kněžíková (Juliette)
a Aleš Břiscein (Roméo)

Aleš Briscein (Roméo) a Kateřina Kněžíková (Juliette)

Luciano Mastro (Roméo) a Agnieszka Bochenek-Osiecka (Juliette)

Jana Šrejma Kačírková (Juliette) a Luciano Mastro (Roméo)

Jana Šrejma Kačírková (Juliette)

Aleš Briscein (Roméo)
a Kateřina Kněžíková (Juliette)

Martin Gurbaľ (Frère Laurent) a Aleš Briscein (Roméo)

Aleš Briscein (Roméo), Martin Gurbal' (Frère Laurent)
a Kateřina Kněžíková (Juliette)

Linda Ballová (Stéphano)

Kateřina Kněžíková (Juliette) a Aleš Briscein (Roméo)